

Cântec de prieten

Conurbanului meu **Ion L. Catina** - Personalitate a orașului Tg. Ocna: poet, publicist, prozator, dramaturg, călător și explorator.

„Acasă!... Acesta este sentimentul patriei, viu, înăscut și crescut odată cu ființa ta care te însuflețește, te cuprinde și te stăpânește, mai ales când ești departe, între străini, prin locuri necunoscute, neumblate de strămoșii tăi.” (Ion L. Catina - **DE PE ALT TĂRÂM**)

...Hora cea mare e-n zicerea porții
Și stinsele șoapte le-aud pân' aici.
Nu-mi spuneți ce-o fi cu aceste
iubiri fără leac,
Pe drumuri ce-albesc troițele sortii...
Pe cruce de var, la stingeri de toacă
e scrisul rotund, cu descântec de veac,
Cioplire în patima neamului care
Mai vrea, ca zălog,
un prunc să se-ntoarcă...

...!!!

Târgocnean, prin naștere – 28 ianuarie 1870 – proprietar cu acte în regulă a unei chinovii situate pe Fețele Târgului, actualmente str. Salinei, nr. 61, literatul cu pașaport pentru „peste mări și țări” este un intelectual rasat, cunoscător de limbi străine și cu orientări politice de stânga, nemulțumit, mai mereu, că la finele veacului 19, „... în patria mea nu am avut decât decepțiuni, că niciodată zâmbetul n-a fluturat pe buzele mele”... Debutează publicistic în 1887, în **Sentinelă**, re-

văstă bucureșteană condusă de băcăuanul Gr. H. Grandea. Pentru atitudinea sa față de mișcările muncitorești ale timpului, în 1889, pentru scurt timp, este arestat împreună cu Panait Mușoiu și E. Vaian, intrând, astfel, în vizorul autorităților. Chiar credeți că pe-atunci nu se găseau „specialiști” în delatțiuni și tumătorii? Colaborează cu personalități de marcă ale social-democrațiilor: I. Nădejde, C. Mille, Al. Ionescu. Se risipește, cu totală dăruire, în mai toată presa cultural-socială a timpului său. Spicuiem câteva titluri din bogata paletă a spectrului tipografic în care și-a îngropat menirea destinică: **Actualitatea**, **Adevărul** - redactor, **Avantgarda**, **Calendar pentru israeliți**, **Calendarul pozitivist**, **Contemporanul**, **Ecoul săptămânii**, **Garda** - redactor, **Generația viitoare**, **Liberalul gălățean** - redactor, **Munca** - redactor, **Mircești**, **Presa liberă** - redactor, **Resboiul** - redactor, **Revista Enciclopedică Română**, **Revista poporului**, **Revista românească**, **Revolta**, **Reforma socială** - redactor, **România literară**, **România viitoare**, **Săptămâna ilustrată** - condusă de Laura Vampa și Eugen Vaian, **Școala nouă** – girată de G. Ibrăileanu, E. Vaian și Panait Mușoiu, **Țara**, unde mai semnează sub pseudonimul Muzungu, **Vestea** - redactor, **Viitorul țării** etc. Primul volum (versuri) se anunță marcat de semnul revoltelor juvenile – *Le pun la toate cruce...* Debutul consistent se va produce la Galați, în 1895, când îi apare piesa în cinci acte *Amalafrida*, poem dramatic în versuri, din care donează un număr de 150 exemplare Primăriei din Tg. Ocna, în scopul premierii elevilor merituoși de la școlile din oraș. Urmează *Gelimer*, poem dramatic, iar în 1908, la București îi va apărea volumul de proză *Doamna Mărgărita*. Urmează, cronologic, *De pe alt tărâm*, *Printre harapi*, *La miezul pământului*, proză, *În țara soarelui*, proză, *Taina faraonilor*, proză, *Stăpânirea Silistrei*, document istoric, *Flori*

de ruje, versuri lirice, *Catapultă*, versuri sociale, *Sori apuși*. *Regina Saba* 1929, ed. a III-a - *Poeme și legende*. Ordinea este aleasă de autor. În unele publicații semnează cu I. C. de Lusignan, J. de Lusignan, C. Lusignan sau, simplu, Lusignan. Lasă în manuscris un dicționar cafro-român – aproximativ 1000 de cuvinte... Traduce din franceză: Lamothe, *Cosașii morței și Povestire*. *Despre ceea ce s-a petrecut în Transilvania, despre unirea Prinților Moldovei și Ducele României cu Voevodul pentru apărarea Creștinătății contra Turcului*, București, Editor Gh. B. Niculescu, 1913, (document autentic francez, din 1595). Suntem în anul Războiului balcanic și asta spune multe cu privire la apariția acestui eveniment editorial! Autorul precizează răspicat, printre altele, în Precuvântare: „Socotind că aducem un serviciu țării noastre, am tradus și tipărit această Povestire, care... nu poate fi decât un raport al agentului sau al vreunui căpitan francez de la Curtea Domnitorului Transilvaniei. ...Acei care au trăit la 1595 arată că noi am mai luptat și am mai vărsat sânge pentru Silistra și Rusciuc, cucerindu-le... Suntem la început de secol 20, când maturul scriitor se hotărăște să plece în lume, mâhnit de tot și de toate: „Am părăsit țara prin Constanța, ducându-mă departe... Și m-am întors, după șase ani de exil voluntar, după ce am traversat Africa, în lungul ei, de la Capul Bunei Speranțe, până la Alexandria, la venire, de la Port-Said spre Cap, la ducere”... Revenit în țară, în 1906, publică peste 300 de foiletoane în ziarul **Țara** (unde este și redactor), sub titlul *Aventurile unui român în Africa. Șase ani pe continentul african*. Scriituri ce se vor topi în proiecția unui memorial, publicat în 1908 la București, la tipografia „Jubileu” a Lucrătorilor Asociați, sub titlul **DE PE ALT TĂRÂM sau 36 DE ZILE PE APĂ**, cu dedicația: „Copiilor mei, Lucia și Lilia”.

Preambulul publicat ca un fel de pre-doslovie, la pag. 5, este edificator:

De la Constanța la Mozambic - STAMBULUL - ANATOLIA - SIRIA - CANALUL SUEZULUI - ARABIA - MAREA ROȘIE - POARTA LĂCRĂMILOR - OCEANUL INDIAN - ABISINIA - GUARDAFUI - SOMALIA - MADAGASCARUL - NEAMUL NEGRILOR. Suntem puși, pe drept cuvânt, în fața unui „memorial de călătorie”, prin Africa australă, autorul fiind primul explorator român în această parte a lumii. Impresiile sunt notate la cald, dinamic și impetuos, pe toată dimensiunea periplului, derulat cu sârguința magnetoscopului bine strunit: Constanța - Istanbul - Port Said - Canalul de Suez - Djibouti - Madagascar. Pomește „către necunoscut” „cu inima măhnită” și se întoarce, după șase ani, „cu sufletul sfâșiat”. . . Periplul răului de mare și al „exilului voluntar”, pe cele meleaguri „unde strămoșii noștri așază infernul. . . și unde nici dracii nu m-au reținut în iadul lor, nici zmeii de pe celălalt tărâm nu m-au duminat”: Sambul, San-Stefano, Smirna, Mitelene, Caramania, Rodos, Larnaca, Mersina, Alexandreta, Latakia, Tripolis, Beirut, Caifa, Haifa, Port-Said, Oboc, Aden, Bab el Mandeb, Hodeida, Gibuti, Diego Suarez de Madagascar și Transvaal, cel intrat într-o istorie

pocită de cicatricile hidoase ale Războiului Burilor.

...!!!

De-ar fi trăit, ar fi fost de-o seamă cu veacul, când familia mea îi moștenea casa, pământul și acareturile de pe str. Salinei, din Tg. Ocna, aflate, până mai hăt, în proprietatea fiicei sale, Lucia, care tocmai se mutase la Domnul. Constanța - Lily Müller, sora Luciei, o doamnă distinsă și plină de farmecul Bucureștilor de altădată, trecut prin tumultul istoriilor de tot felul, îmi istorisea destinul neasemuit al familiei sale, însemnat cu parfumul timpurilor de-odinioară. Tânăr licean, secția „umană” (nici nu se putea altfel!), condeier în devenire, redactor de revistă școlară, trăiam un adevărat regal când eram invitat în „arhiva sentimentală” a familiei Catina, unde tronau amintiri fără leac: birou stil Baroc, cărți miraculoase (ziceam eu!), multe cărți, reviste, portrete, tablouri, statuiete, ceasuri bătrâne care măsurau un timp de pe altă lume, aplice, sigilii personale, tocuri și călimări nemaivăzute, mobilă veche, obiecte de birou nevisate vreodată, manuscrise ce-și așteptau editorul și pe care eu mă uitam cu emoția și timiditatea vârstei, obiecte de tot felul respirând atmosfera de vrajă a unei lumi apuse, ascunse nouă, muritorilor de rând. . . Atât mai rămăsese

din tibuțațiile unei personalități de excepție!... Și când te gândești că la Biblioteca Orașănească din Tg. Ocna nu se găsește o pagină din creația ilustrului fiu al orașului! Cine știe... Peste ani, i-am găsit, în podul casei, stricată, mașina de scris Continental - mai bătrână ca Războiul de Independență, am reparat-o și. . . am tâbârcit-o, periodic, mai apoi, ani buni, pe la secțiile de miliție din țară, pentru amprentare și „dezlegare” la cele de nevoie, c-așa spunea legea. . . Am umblat și eu prin lume, cu folos și cu zăbavă, mai apoi, fascinat, în secret, de personalitatea expatriatului temerar, pornit spre alte *curți ale dorului*, din motive numai de el știute: „*Îmi aduceam numaidecât aminte (spunea „făptuitorul”!) că în patria mea nu am avut decât decepțiuni, că niciodată zâmbetul n-a fluturat pe buzele mele, că neamul meu este îndărătnic, . . . și că lustrul nostru e poleiala din spatele unei oglinzi, - sgârie cu unghia și va rămâne sticlă*” . . . Nostalgia depărtărilor ascute cuțite de dor, de îngenuncheri sufletești insurmontabile pentru pribeagul posesor de consoartă „curajoasă, nobilă și mândră de voința sa”, de „revolver” . . . și de „chimir cu monede de aur”, indispensabil săriturii peste umbră: „**Acasă!** *Iată marele cuvânt ce însemnează: mijlocul oamenilor de unde ai plecat, care vorbeau aceeași limbă ca tine, care cugetau și simțeau, în general, la fel și parcă simți că la un moment dat de nevoie generală, în fiecare ins din țara ta afli un sprijin, ai un frate, după cum fiecare stradă, fiecare casă, fiecare copac, fiecare piatră pe care le-ai cunoscut ar fi un prieten. . . Omul are nevoie de oameni. . .*” . . . Subscriem!

„Prea mulți pentru-un singur cuvânt,
Îngenunchem lângă focuri, tăcuți
Cu chipul - icoană depunem un semn;
Apostoli stingheri, amorfi și desculți,
Așteptăm prea de mult la praznic
îndemn.”

Dan SANDU

